

Ad 10. Episcopus optimo jure conventicula & amicitias peculiare inter Moniales prohibere potest?

Ad 11. Abbatissa quidem regendae Abbatiae suae jure gaudet, ita tamen, ut semper a Superiore suo pendeat, cui compedit ejus errata corrigere, si de ipsius regimine querimoniae ad eum deferantur. Unde & Moniales, quae ministeria obeunt, deponere potest. *Fromageau.*

NOTA. Circa 1. & 2. aliter respondendum in regionibus, ubi administratio temporalium confertur ac dependet a Rege vel Principe, prout actu fit in ditionibus Austriacis, Bavaricis &c.

CASUS XVI. Cum Episcopus Monialium N. abrogasset pensiones vitalitias in Monasterio N. easque in Massam communitatis redigendas statuisset, quaeritur, num Abbatissa pensionem suam possit fratri remittere.

g. Pensio Abbatissae pertinet ad bona Monasterii, non solum ex quo jussu Episcopi reductae fuerunt pensiones ad commune aerarium, sed etiam per tritum illud: *Quidquid aquirit Monachus, aquirit Monasterio.* Hinc Abbatissa non potest de pensione sua disponere in favorem fratris sui. *Fromageau.*

CASUS XVII. In Monasterio quodam trecentis abhinc annis erecto Abbatissae semper a fundatoribus nominatae fuerunt: sed ab annis octoginta Abbatissae tres ad Regem confugerunt, a quo etiam successive nominatae fuerunt. Quaeritur 1mo. Num Abbatissa, quae octodecim aut viginti jam annis Abbatissae praestit per nominationem Regis, debeat de novo nominationem a fundatore petere, sufficiatque ad tranquillandam conscientiam simplex ab eo desuper obtenta schedula. 2do. Num obtento diplomate Regio Abbatissa haec etiam Bullam Pontificiam, de qua obtinenda non fuerat sollicita, sibi procurare teneatur. 3io. An Professiones, quas ex hoc tempore recepit, coram Deo & coram hominibus validae sint.

g. *ad 1.* Jus Patronatus potest praescribi. Hinc Rex potuit nominare ad Abbatiam hanc, eamque Abbatissa obtento a Rege nominationis diplomate tuta conscientia retinere potest.

Ad 2. Peccavit graviter Abbatissa, cum Bullas Pontificias obtinere neglexisset: solo enim Diplomatis Regii titulo Abbatiam administrare nullatenus potuit.

Ad 3. Professiones, quas recepit, sunt validae: receptio enim professionis tantum actus superioritatis est, cujus valori defectus Bullarum in Abbatissa non obest. *Fromageau.*

CASUS XVIII. Abbatissa quaedam dure admodum habet

Mo-

Moniales suas, & de regulari observantia habet multum sollicita innumera prohibet circa res levissimas, ut est v. g. Florem decerpere, & quidem sub poena inobedientiae. Quaeritur 1mo. An talia prohibendi jus habeat. 2do. An Moniales legum harum rationem habere teneantur. 3tio. Num ex eo, quod ista praecipiantur in virtute sanctae obedientiae, Religiosae peccent mortaliter ea transgrediendo. 4to. Quomodo Moniales se gerere debeant, ut ab hac subjectione liberentur, quae non nisi turbas ciet in Monasterio.

g. Discrimen est inter praecipuum fundatum in promissione, qua Monialis ad praestandam Abbatissae obedientiam se obligat, & inter praecipuum in virtute sanctae obedientiae. Res levis momenti non sunt praecipiendae ab Abbatissa in virtute obedientiae. Hoc supposito respondetur.

Ad 1. Abbatissa non potest praecipere in virtute sanctae obedientiae, nam spectata consuetudine haec illi potestas non competit. Et si hoc modo praecipiat, praecipuum sumendum est in eo rigore, cujus capax est. Non potest autem rem exigui momenti, qualis est in specie facti allegata, praecipere sub poena inobedientiae.

Ad 2. Potest aliquid leve videri spectato fine, quem Abbatissa sibi proponit, cum tamen ad bonum non mediocre Religionis peropportunum sit. Si hoc, parendum est; et si praecipuum de se nullius momenti videatur.

Ad 3. Moniales in casu proposito inobedientes non peccant mortaliter.

Ad 4. Postquam Moniales querimonias suas cum reverentia exposuerunt Abbatissae, possunt recurrere ad Superiorem. *Fromageau.*

NOTA. Hic terminus: *in virtute obedientiae* importat extensionem voti obedientiae ad ea, quae implicite in eo voto involvantur. Hinc sicut in diversis Ordinibus diversa est hujus voti extensio, ita etiam rarius aut frequentius occurrit rationabilis causa sic praecipienda.

ABLUTIO.

Vide *MISSA* Cas. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 22. 27.

ABORTUS.

1. Abortus est ejectione foetus sive animati sive non animati ex utero praemature facta. Qui voluntarie procurat abortum, peccati mortalis ac homicidii reus est, incurrit excommunicationem & privationem beneficiorum, contrahit insuper irregularitatem, si foetus sit animatus. Ita statuit Sixtus V. in Bulla:

Dist. Cas. Consc. Tom. 1.

B

Effra-

Effrenatam. S. Augustinus crimen hoc vocat *libidinosam crudelitatem.*

Nec Medici nec Philosophi conveniunt circa determinationem temporis, quo foetus animari incipiat. Innocentius XI. duas sequentes circa hanc materiam propositiones damnavit.

Propositio. 34.

Licet procurare abortum ante animationem foetus, ne puella deprehensa gravida occidatur aut infametur.

Propositio 35.

Videtur probabile omnem foetum, quamdiu in utero est, carere anima rationali, & tunc primum incipere eandem habere, cum paritur: ac consequenter dicendum erit, in nullo abortu homicidium committi.

CASUS I. Magdalena viri illustrissimi filia, & desponsata cuidam ex Magistratu primario in urbe fuit seducta a Ferdinando: & cum imprægnatam se credat, foetum sumpta potionem expellere cogitat, antequam animetur; timet enim jacturam & honoris & fortunæ suæ.

ꝛ. Quidcunque demum Magdalensæ accidere possit, non potest absque peccato mortali propositum suum exequi. *Pontas*

NOTA. Apud modernos medicos satis certum est, foetum ex ipso conceptionis momento jam esse animatum. Sed non adeo certum est, nullam dari successionem vel accessionem animarum. Hinc ob hanc ipsam dubietatem expellens foetum jam ante 40. diem coram Deo, & post 40. vel 80., etiam coram Ecclesia reus est.

CASUS II. Mœvia prægnans ægra decumbit, & quidem non absque mortis periculo. Medicus præscribit ipsi pharmacum, quo adhibito probabiliter sanitati ipsa restituenda foret, moraliter autem certum fit, foetum periturum.

ꝛ. Si sciat Mœvia, foetum jam esse animatum, aut de hoc dubitet, non licet uti hoc remedio; imo probabilius id non licet, si sciat etiam foetum nondum esse animatum. Securior erit in conscientia, si vitam suam Dei providentiæ committat, cum eam salvando gravis peccati periculo se exponat. *Pontas.*

NOTA. Si æquale sit periculum, infantem periturum, sive mater sumat medicinam, sive non (si tamen exacte dijudicari possit) licitum foret matri sumere medicinam. Præclare de hac re, quomodo mater cum foetu salvari possit, scripsit RR. Cangiamilla in sua *Embryologia.*

CASUS III. Juliana quatuor jam mensibus prægnans ad nuptias invitata iisdem etiam intererat. Choroas ibi duxit ultra

tra moderationis limites non sine scrupulo debet præsentem statum suum, quamvis finitri quid accidere sibi posse haud crederet. Paucos tamen post dies prolem enixa est exanimem.

Similiter Adrianus ex præcipitantia iræ pede percussit uxorem suam, quæ dein per abortum partum edidit vita destitutum. ꝛ. Nec Juliana nec Adrianus culpæ expers est; potest enim quis abortum committere, etiamsi eum procurandi intentionem non habeat, idque non solum per actionem illicitam, verum etiam per actionem licitam. Juliana ideo excusari non potest, quia his circumstantiis involutæ licitum non erat saltare, maxime cum excessu, quod peccatum aggravat. Adrianus adhuc minus excusabilis est, quia ex ira percutiendo uxorem suam actu gravidam posuit actionem certo illicitam. *Pontas.*

CASUS IV. Amasius Berthæ potionem porrigit ad faciendum abortum, quin tamen id Berthæ suboluerit. Mox dolore tactus de peccato suo occurrit ad Bertham, eique rem detegit. Potuisset illa per aliquod remedium effectum potionis adhuc impedire: cum autem non impedierit, quaeritur, num casum reservatum incurrerit?

ꝛ. Non incurrit; quia casus reservatus tantum cadit in eos, qui directe aut indirecte, vel per semetipsos vel per alium alicui mortem asserunt. Cum autem nil simile reperitur in eo, quod Bertha egit, peccavit quidem graviter, quia debuisset impedire abortum, supposito, quod facile potuisset; casum reservatum tamen non incurrit. C. B.

Vide *IRREGULARITAS* Cas. 53.

ABSOLUTIO.

1. Absolutio hic sumitur pro remissione peccatorum, quam pœnitens in sacramento pœnitentiæ consequitur; eam autem impertiri non potest, nisi qui ab Episcopo sit approbatus. Sumitur etiam *Absolutio* pro solutione a censuris Ecclesiasticis. Primam absolutionem utpote sacramentalem soli conferre possunt sacerdotes, requiriturque digna ad eam recipiendam dispositio: alteram autem impertiri potest quisvis e Clero, ea potestate præditus, ut ex dicendis de Excommunicatione patebit, valideque confertur iis etiam, qui illam non petunt.

2. Vox hæc *Absolutio* in usu est etiam in dicasteriis Judicum, denotatque declarationem judicialem innocentie illius, qui falso vel sine convincente probatione fuit accusatus; & hinc Judicio absolvitur.

3. *Absolutio sacramentalis*, de qua hic agitur, consistit in hac formula: *Ego te absolvo a peccatis tuis in nomine Patris & Filii & Spiritus sancti*. Id est, ut explicat Polmanus, *impendo tibi absolutionis sacramentum, de se vim habens remittendi peccata, si nil obstat*. Hinc facile inferes, quam erronee doceant Lutherani, verbis istis non nisi nudam contineri declarationem, prolatam a sacerdote, quod poenitentis peccata sint remissa. Errorem istum Concilium Tridentinum sess. 14. Can. 9. his verbis proscripsit: *Si quis dixerit, absolutionem sacramentalem sacerdotis non esse actum judiciale, sed nudum ministerium pronunciandi & declarandi, remissa esse peccata consentienti, - - - anathema sit*.

4. Hæc vox *Absolutio* originem suam trahit a potestate remittendi peccata, quam Christus in persona Apostolorum sacerdotibus dedit. Verum hæc potestas effectum suum non fortitur, nisi cum peccator ad digne recipiendum hoc sacramentum est dispositus per veram contritionem, & sincerum non amplius peccandi propositum.

5. Qualis debeat esse contritio, colligitur ex Declaratione Cleri Gallicani, qui in Conventu Generali 1700. centum viginti septem propositiones damnavit, suaque quamlibet censura notavit. Inter has eminent maxime quatuor sequentes.

Propositio 85.

Probabile est sufficere attritionem naturalem, modo honestam. *Propositio hæc est hæretica.*

Propositio 86.

Attritio ex metu gehennæ sufficit sine ulla Dei dilectione, sine ullo ad Deum offensum respectu; quia talis honesta est & supernaturalis. *Propositio hæc temeraria, scandalosa, perniciofa est, & in hæresim inducit.*

Propositio 87.

Concilium Tridentinum adeo expresse definivit, attritionem, quæ non vivificet animam, quæque supponatur sine amore Dei esse, sufficere ad absolutionem, ut anathema pronuntiet adversus negantes. *Hæc propositio falsa est, temeraria, Concilio Tridentino contraria, & in errorem inducit.*

Propositio 88.

Pœnitenti habenti consuetudinem peccandi contra legem Dei, naturæ, aut Ecclesiæ, etsi emendationis spes nulla appareat, nec est deneganda, nec differenda absolutio, dummodo

modo ore proferat, se dolere & proponere emendationem. *Hæc propositio est erronea, & ad finalem impenitentiam ducit.*

6. Sciendum est, in Ecclesia Latina non semper usitatum fuisse hanc formulam absolutam: *Ego te absolvo a peccatis*: Erat enim antiquitus in usu alia formula, quæ adhuc viget in Ecclesia Græca, nimirum deprecatoria, cui nullatenus favet S. Thomas.

7. Notandum insuper, quæstionem hic non moveri de absolutione a peccatis, quæ Papæ respectu omnium fidelium, Episcopis respectu suorum diœcesanorum, & Prælati Regularium Majoribus respectu Religiosorum sui Ordinis sunt reservata, neque etiam de Censuris Ecclesiasticis: de his enim posterioribus dicendi locus erit in Titulo *Censuræ*; de illis autem in Titulo *Casus reservati*.

CASUS I. Paternus recens ordinatus Presbyter accurrit ad moribundum adstiturus ipsi, absolvitque eum sub forma deprecatoria. Peccatne graviter utendo forma inusitata in Ecclesia Latina? absolutioque num est invalida?

ꝑ. Peccat graviter; valida tamen est absolutio. Haud abs re tamen denuo sub conditione absolveretur, si tempus suppetat. Et nititur hæc responsio auctoritate plurium Theologorum, qui docent, Christum quorundam sacramentorum materiam & formam non determinasse quoad speciem infimam, sed eam determinationem reliquisse Ecclesiæ; ita, ut sacramentum nullum sit, si recedatur ab ordinatione Ecclesiæ. Constans ac certa regula est, per bonam fidem nunquam suppleri defectum eorum, quæ necessario requiruntur ad valorem, & hinc in administratione sacramentorum semper eligendum esse, quod est tutius, posthabita omni, quacunque demum, probabilitate. *Pontas.*

CASUS II. Liberius Parochus vocatus ad excipiendam confessionem infirmi apoplexia tacti reperit ipsum extremum jam spiritum trahendem, & dixit: *te absolvo*. His prolatis exspiravit æger; neque hinc licuit reliquam formæ partem adjicere, nempe, *a peccatis tuis*.

ꝑ. Absolutio est valida. S. Thomas 3. part. q. 84. a. 3. c. *Pontas.*

CASUS III. Antoninus decumbens petit Confessarium: paulo post apoplexia tactus & liguæ & rationis usum perdidit. Supervenienti Confessario, ex justa Dei vindicta id accidisse rato, deneganda esse absolutio videbatur, tum quia publico scandalo Antoninus vixerat, tum quia signum poenitentiae, quæ per modum materiæ sacramenti se haberet, edere non poterat.

Num ideo reprehendendus Confessarius, & gravis peccati reus?

R. Ut sentit D. Thomas 3. part. q. 80. art. 9. c. nixus auctoritate Concilii Carthaginensis quarti, peccat confessarius gravissime. *Pontas.*

NOTA. Non unius S. Doctoris, nec unius Consilii, sed totius veteris Ecclesiae est haec lex.

CASUS IV. Gualterus apoplexia tactus Confessarium petere non amplius potuit: Accitus tamen Parochus eum in agone deprehendit, ac sine absolutione mori permittit. Num arguendus Parochus? an eum absolvere debuisset?

R. Si in peccato semper vixit Gualterus, Parochus potuit absolutionem ipsi denegare, sive dein ratione vitae sceleratae, sive quia loquelae adhuc & rationis compos confiteri non petiit, nec ullum interea poenitentiae signum edidit. Verum si Parochus non certo sciat, vitam Gualteri habitualiter fuisse deordinatam: aut in duello, ebrietate &c. eum deprehendat, absolutionem denegare non debet. Ratio est 1. quia plures insignes Theologi ita sentiunt. 2. Quia nondum est decisum, actus poenitentis esse materiam Sacramenti poenitentiae proprie dictam: immo si essent, pro signis doloris interni & actualis, licet dubiis, haberi possent suspiria, & motus moribundi. *Pontas.*

NOTA. a Pontasio ad denegationem absolutionis licitam, prudentem, ac menti Ecclesiae prorsus conformem tria collectivè requiri. 1. vitam anteriorem aperte pravam. 2. privationem sensuum 3. defectum signi poenitentiae.

CASUS V. Henricus Parochus vocatus ab ipso infirmo, ut ipsi afflitteret, advenit; sed eum jam animam agentem reperit, ita ut dubitet, num vivat adhuc. Potestne ipsum sub conditione absolvere?

R. Non potest Concilium enim Tridentinum *Sess. 7. De Sacram. can. 13.* prohibet, ne quid quoad hoc circa receptam in Ecclesia praxin innovoetur. Sylvius ait, & quidem non absque fundamento, posse confessarium, qui dubitat, an poenitentem absolverit, iterare absolutionem sub hac conditione: *si tu non es absolutus, ego te absolvo.* Hinc etiam in praesenti casu potest Parochus mentaliter adiacere hanc conditionem: *si vivis, ego te &c.* *Pontas.*

NOTA. Formam absolutionis conditionatam, quam Pontasius cum paucis Gallis rejicit, ipsemet compilerator hujus operis hic & infra casu 43. 44. 45. approbat.

CASUS VI.

CASUS VI. Parochus annum Philippi confessionem exipit. Cum autem contritionem supernaturalem deesse, immo suggestis etiam variis poenitentiae motivis cor adhuc induratum existimaret, queritur, num sic poenitenti differenda absolutio, praescriptis interea pietatis exercitiis, quibus ad Sacramentum digne recipiendum disponatur.

R. Si haec confessarii opinio gravi fundamento nititur, differenda est absolutio; quia non licet agere contra dictamen propriae conscientiae. Verum advertendum confessario 1. quod poenitens possit esse vere contritus, licet dolor exterius non appareat, immo deesse existimetur. 2. Quod possit vera haberi contritio, etsi quis interdum ex praecipitantia relabatur in quaedam peccata, ut contingit habentibus consuetudinem jurandi. 3. Quamvis circa tentamina poenitentium non tam consideranda sit mensura temporis quam doloris, ii tamen diutius tentandi sunt, qui frequenter labuntur in peccata cordis, gulae, & maxime luxuriae. *Pontas.*

CASUS VII. Sergius plura confessus est peccata, & quidem gravissima; addit, verum se dolorem non habere, quod Deum offenderit, hoc ipsum autem sibi maxime displicere, quod vere non doleat.

R. Displacencia haec erit sufficiens materia sacramenti, & confessarius poterit ipsum absolvere; si videat, displacenciam oriri ex agnitione enormitatis suorum criminum, eumque dolere, quod proportionatum peccatis dolorem non habeat; quia haec displacencia sic provenire potest ex amore Dei. Si autem non simul concurrat detestatio peccati, doleatque solum ex motivo naturali, & non de offenso Deo, confessarius non potest absolvere poenitentem. *Pontas.*

NOTA. Sola displacencia de enormitate criminis & de insufficientia improporionati ad delendam culpam doloris non necessario conjungitur cum motivo amoris.

CASUS VIII. Thomasia plusquam octogenariam memoria adeo destituit, ut peccata sua non nisi in genere confiteri possit, nec ullam hodie memoriam habeat eorum, quae heri commisit. Confessarius particularia quaedam peccata facile committi solita interrogando ipsi in memoriam revocare conatur; sed nihil agit. Estne absolvenda?

R. Non est ipsi deneganda absolutio. Sciendum autem, quod, si Thomasia semper pie vixit ex eo tempore, quo eam reliquit memoria, confessariusque judicet ab ultima confessione eam non commisisse peccatum mortale, necesse non sit eam semper absolvere, quoties ad tribunal poenitentiae

accedit. Attamen in dubio facta accusatione generali peccatorum suorum absolvenda est, elicitio tamen prius cum ipsa actu contritionis. *Pontas.*

NOTA. rectius absolvitur conditionate.

CASUS IX. Bertinus Presbyter audit confessiones cujusdam mercatricis, quæ ordinarie se non accusat nisi de levibus mendaciis pro faciliore distractione mercium commissis, aut pro palliandis marito suo, quas ex inadvertentia aut oblivione sæpe contrahit, culpis leviusculis. Advertit autem confessarius, quod ea se non accusat cum debito dolore, nec cum vero emendationis proposito. Estne illi differenda absolutio?

R. Absolutio est differenda, convenientiaque ipsi media præscribenda, ut fructuosius hoc sacramentum recipiat: perspicuum enim est, confessiones hujus sceminae esse infructuosas, imo & nullas. Non tamen propterea asserere velim, confessiones istas esse sacrilegas, quando poenitens se bene disponendi curam adhibet, etsi necessariam contritionem, quam sibi tamen habere videtur, deesse contingat. Neque dictum velim, sacramentum semper esse infructuosum ac nullum ex eo, quod poenitens cum aliqua negligentia illud recipiat. *S. Thomas 2. 2. q. 54. a. 3. Pontas.*

NOTA. Inter venialia dimissis ceteris solum illa non remittuntur, circa quæ deest verus dolor & propositum. Verosimile est, talia peccata habitualia nunquam efficaciter retractata luenda fore usque in diem iudicii saltem poena damni post longam poenam sensus.

CASUS X. Justina in confessione se accusat de pluribus defectibus & imperfectionibus, quas totidem esse peccata credit, ac propterea ab iis petit absolvi. Estne ipsi conferenda absolutio?

R. Si confessario persuasum sit, nec unicum in his omnibus reperiri peccatum veniale, ne quidem pro majore securitate est ipsi conferenda absolutio; cum desit materia sufficiens sacramenti. In præcedente ac in præsentem casu consulendum confessario, ut inducat poenitentem ad confessionem alicuius peccati notabilis vitæ præteritæ, eliciendamque desuper contritionem; & sic demum absolvat. *Pontas.*

NOTA. In dubio conferenda est absolutio conditionata, ubi convenienter sine turbatione poenitentis ex anterioribus confessionibus non potest elici materia certa subsistens perpetuo dolori & proposito certo.

CASUS XI.

CASUS XI. Nicolaus peregrinus in Gallia periculosum in morbum incidit. Linguam gallicam nec loqui scit, nec intelligit; per signa tamen prodit, se plurimum gravium peccatorum reum esse, petereque absolutionem: & ut manifestum fiat, quod peccata sua detestetur, percutit pectus, aliaque, quibus suum exprimeret dolorem, signa edit. Estne absolvendus?

R. Quia Nicolaus non potest alio modo confiteri, debet absolvi a confessario: quæ absolutio etiam operabitur remissionem peccatorum; nam edita signa dolorem ipsius satis denotant. Verum juxta D. Thomam teneretur confiteri per interpretem, si haberi possit. Et id ipsum est, circa quod non conveniunt Theologi etiam celeberrimi. Plurimis sane difficultatibus assertum hoc D. Thomæ est obnoxium. Durissimum saltem foret tempore paschali cuiquam negare absolutionem, qui nollet confiteri per interpretem. In ipso mortis articulo, ubi confessio est juris divini, ad imperiendam absolutionem sacramentalem sufficere potest expositio peccatorum quorundam etiam graviorum per signa. Et quid si res foret cum scemina, quæ absolute adduci haud posset ad deponendam confessionem ope interpretis? *Pontas.*

CASUS XII. Gilbertus Parochus potestne grassante in Parochia sua peste valide & licite absolvere quosdam domibus suis inclusos, quorum confessiones audit, quin tamen consentientes viderit?

R. Potest, dummodo peccata consentientium distincte percepit. *Pontas.*

NOTA. Si alias timendus foret defectus Confessariorum ex infectione parochi, id permitti posset. Suaderem tamen potius usum cucullæ cum larva.

CASUS XIII. Bernardus non ita pridem presbyteratus ordine initiatus & nuper primum approbatus legit in quibusdam Casuistis, poenitenti, quoties affirmat se detestari peccata sua, & eadem non amplius se commissurum spondet, a confessario semper credendum esse, nec illi absque injustitia absolutionem denegari posse.

R. Bernardus non potest bona conscientia universaliter sequi hanc regulam in praxi, utpote generaliter loquendo falsam & periculosam: tenetur enim quandoque confessarius v. g. in sequentibus casibus absolutionem denegare, aut differre.

1. *Differenda* est absolutio, quando poenitens sua culpa aut negligentia nescit articulos fidei Christianæ.

2. *Deneganda* est illi, qui est in occasione proxima peccati mortalis, eamque non vult dimittere, cum tamen possit; aut qui proximo suo voluntarie occasionem præbet graviter offendendi Deum. Horum ex numero sunt 1. foeminae denudato pectore incedentes. 2. qui consuevit aut vendunt imagines lascivias. 3. qui componunt, imprimunt aut vendunt libros contra religionem, regimen tam ecclesiasticum quam politicum, aut bonos mores. 4. qui dediti sunt ebrietati, ac nihilominus frequentant cauponas. 5. qui domos suas apertas servant conventiculis lusorum, in quibus ordinarie committuntur imprecationes, fraudulentia &c. 6. Lusores ex professo, qui multum pecuniæ in ludum conferunt, & hinc facile æstu iracundiæ abripiuntur, aut ad juramenta ac perjuriam concitantur.

3. *Differenda* est illi, qui est in consuetudine peccandi mortaliter, ad eamque deponendam non omnes suas vires adhibet.

4. *Deneganda* est illi, qui in corde suo fovet odium erga quempiam, nec ea confert, quæ deberet conferre ad reintegrandam cum inimico suo amicitiam. Qua in re tamen magna confessario opus est prudentia, ne a poenitente plus exigat, quam ad quod tenetur.

5. *Deneganda* est illi, qui injuste detinet rem alienam, quam potest sed non vult restituere: nomine rei alienæ autem comprehenditur omnis injustitia aut damnum proximo illatum sive in bonis fortunæ, sive in honore.

6. *Deneganda* est peccatori publico, usquedum scandalum reparaverit. Peccator autem publicus dicitur ille, qui perseverat in peccato mortali, quod notorium est aut ipsa notorietate facti, aut confessione publice facta ab eo, qui peccavit, aut de quo judicialiter convictus est. *Pontas.*

NOTA. Circa absolutionem a censura exigi scandalum prævia reparatio debet ad arcendum commune scandalum; circa alia peccata publica prima vice sufficit sponso poenitentis de reparando scandalo, si aliunde fide dignus fuerit.

CASUS XIV. Cestius nobilis catholicus quempiam in suo servitio alit hæreticum. Teneturne per se loquendo eum dimittere ratione periculi perversionis, quod possit incurere?

R. Cum periculum hoc non sit adeo pertimescendum, a confessario non est ipsi deneganda absolutio propterea, quod hæreticum hunc dimittere nolit. Si tamen justa seductionem

nem

nem timendi ratio subesset, dimitti in hoc casu ex servitio deberet hæreticus, & a confessario per denegationem absolutionis ad id adigi posset Cestius. *Pontas.*

NOTA. In hac re distinguendum inter periculum proximum & remotum. Præterea ratio habenda scandali, ne alii in fide debiliores hoc exemplum imitentur.

CASUS XV. Balduinus Locatarius generalis cujusdam territorii potestne in servitio retinere uxorem sublocatarii vel commissarii sui, quacum jam sæpius peccavit?

R. Quocumque prætextu utatur Balduinus, sub nullo potest retinere hanc foeminam. Hinc confessarius debet ipsi denegare absolutionem, quousque obligationi fuz eam dimittendi satisfecerit. *Pontas.*

NOTA. Prima vice potest ejus promisso de concubina dimittenda, vel de applicandis remediis a Confessario præscriptis, per quæ ex periculo proximo fiat remotum, adhiberi fides.

CASUS XVI. Callixtus habet in suo servitio puellam consanguineam, qua pluribus jam annis turpiter abusus est. Queritur, num eam teneatur domo ejicere; an non confessarius indulgere possit, ut eam aliquamdiu adhuc retineat secum Callixtus, cum se non amplius peccaturum promittat, seque & puellam ex dimissione exponeret scandalo, dimissa insuper non habeat, unde subsisteret.

R. Non est ipsi impertinenda absolutio, donec proxima hæc peccandi occasio sublata sit. *Pontas.*

NOTA. Observandum, quod dictum Casu, 14. & 15. Præterea si confessario incidat aliquod medium, ex cujus applicatione occasio proxima transeat in remotam, & quo stante poenitens creditur aliquantulo tempore abstinere a peccato, poterit exiguo illo tempore relinqui in occasione non amplius proxima.

CASUS XVII. Julitta sub parentum potestate existens versatur in occasione proxima peccandi cum quodam ex domesticis, quocum etiam jam peccavit. Dicit, non esse in sua potestate dimissionem hujus servi procurare; spondet autem, se non amplius peccaturam.

R. Si prudentia confessario non suggerat medium quoddam procurandi separationem Julittæ a domestico, ante omnia injungenda ipsi sunt opera poenitentia, ut in suo proposito roboretur; & ad id saltem adstringenda est, ne sola cum solo agat, item ut constanter quamdam erga eum severitatem præferat. Si morem gerat, & confessario per rationabile temporis spatium ejus constantia probata fuerit, absolvi poterit. *Pontas.*

NOTA.

NOTA. Hæc puella potest & tenetur apud parentes urgere dimissionem domestici tanquam hominis scandalosi, seductorii ac sibi periculosi.

CASUS XVIII. Philoponus per annum turpiter vixerat cum Maria. Ambo tandem vere conversi a duobus jam annis non amplius peccarunt. Nihilominus reciproca sibi invicem urbanitatis officia deferunt mutuo sese invisendo ac scribendo, intra limites tamen honestatis: Maria insuper servat adhuc effigiem Philoponi gemmis distinctam.

R. Confessarius nimii rigoris quoad hoc arguendus non est, si Mariæ denegationem absolutionis comminetur, nisi promittat, se deinceps officiosas has Philoponi visitationes non acceptaturam, efficiemque illius confracturam. *Pontas.*

CASUS XIX. Marinus bis tantum peccavit cum ancilla sua: secundo aut tertio mense post commissum peccatum confitetur, & protestatur, intimam se de peccato suo concepsisse displicentiam, sollicitè insuper, ne forte relaberetur, ab eo tempore cavisse, ne solus ageret cum sola. Poteritne illum confessarius pro hac prima vice absolvere, quia eum ad dimittendam ancillam obliget?

R. Si poenitens iste non alias talia jam sæpius promissa fecerit, poterit absolvi, nisi aliunde absolutionem reculandi ratio suppetat confessario. *Pontas.*

CASUS XX. Porphyrus per notabile tempus versatur in occasione proxima peccati mortalis. Tempore Missionis confitens promittit confessario Missionario, occasionem hanc absque dilatione se declinaturum, promptumque se offert ad omnem poenitentiam subeundam, quæcunque injungenda videbitur. Potestne confessarius tuto eum absolvere?

R. Non diu hæsitandum confessario circa dandam poenitenti huic absolutionem, maxime si in peccato suo non perseveraverit usque ad tempus confessionis suæ. *Pontas.*

CASUS XXI. Joannes confitetur, se frequenter peccasse cum sponsa sua, cum illam invisisset. Potestne confessarius ipsum absolvere promittentem fore, ut nunquam deinceps solus cum sola reperiat?

R. Potest, si Joannes promittat, nunquam amplius se sponsam suam aditurum nisi comitante persona prudente: necesse est insuper, ut confessarius de sinceritate promissi persuasus sit. *Pontas.*

CASUS XXII.

CASUS XXII. Ulysses miles corruerat puellam quandam, quæ erat ipsi a servitiis, ex eaque prolem suscepit, id quod notorium est. Tempore Paschali confessus est Parocho suo, qui ipsum absolvit, tum quia sancte admodum promiserat Ulysses, se deinceps non peccaturum; quod fideliter etiam executus est. Sequente anno tribus confessariis peccata sua exposuit, & quatuor festis per annum ad Epulum Eucharisticum in sua Parochia accessit. Postmodum confessus est cuidam Religioso, & actum humilitatis exercendi causa simul de peccato illo cum ancilla commisso se accusavit. Religiosus imposita ancillam domo ejiciendi obligatione ad præstandam obedientiam eum minus dispositum reperit. Potuitne sine absolutione eum dimittere? an non injusta est absolutionis denegatio, cum de peccatis ageretur diu ante commissis, de quibus absolutus jam fuerat Ulysses?

R. Optime fecit Religiosus ille, & nequaquam injusta est absolutionis denegatio: omnis enim peccator in simili occasione existens indignus est absolutione, donec sublata sit occasio. Posito etiam, nullum amplius subesse periculum relabendi, scandalum tamen publicum ac notorium, quod manet in populo, non satis reparatur per emendationem occultam, de qua notorie non constat. *Confer. Lucion. tom. 6. Confer. 6. q. 3. Pontas.*

CASUS XXIII. Tullius per plures annos fuit in consuetudine peccati mortalis, in quod tamen a duobus mensibus non est relapsus.

R. Si confessarius reperiat Tullium bene dispositum, poterit ipsum absolvere; præscriptis tamen exercitiis ac mediis, quibus contra tentationes corroborari possit. *Pontas.*

CASUS XXIV. Lucillus per plures annos habebat consuetudinem jurandi aut proferendi verba inhonesta, & quidem sæpissime per diem; tanto autem conatu ei deponendæ incubuit, ut jam non nisi una aut altera vice per diem voluntarie juret. Estne differenda adhuc Lucillo ad aliquod tempus absolutio, præscriptis interim mediis, quibus adversus pravam consuetudinem muniatur?

R. Differre debet adhuc confessarius absolutionem, & interim ejusmodi media præscribere. Verum ut magis in bono proposito confortetur, injungendum ipsi, ut per septimanas redeat rationem redditurus de profectu; si enim per menses tantum redire jubeatur, non satis obiabitur relapsui. *Pontas.*

NOTA. Si poenitens adhibeat remedia præscripta v. g. poenitentias conditionales pro quovis casu relapsus usque ad proximam confessionem, & juramenta aut verba inhonesta non amplius proferantur cum plena deliberatione, sed ex præcipitancia, impertienda est absolutio.

CASUS XXV. Manlius Parochus & Episcopo suo & parochianis acceptus pluribus abhinc annis in occulto peccato mortali luxuriæ detinetur. Tempore Missionis confitetur, & vere poenitens omni se poenitentiae subjicit, quamcunque confessario placuerit imponere; petitque instanter, ut absolvatur, ac celebrationem Missæ aliasque functiones parochiales continuare permittatur, cum subsistere non possit nisi ex redditibus Parochiæ; hi autem ita tenues sint, ut vicarium non habeat nec habere possit. Accedit, quod profectæ jam & infirmæ ætatis sit.

R. Juxta S. BEUVE Tom. 1. cas. 7. & tom. 3. cas. 19. Confessarius non obligatur ad dandam Parocho huic absolutionem. Nihilominus tamen, si firmiter credat, conversionem Manlii esse sinceram, cumque per notabile tempus relapsum non fuisse, ac insuper permissionem celebrandi & retinendi Parochiam Ecclesiæ esse utilem, ac cessuram in bonum spirituale parochianorum, potest, quin delinquat in partes officii sui, ipsum absolvere, ac permittere, ut pergat obire functiones parochiales. *Pontas.*

NOTA. Sunt ipsi præscribenda media extraordinari præservativa, & vindicativa in singulos relapsus, præsertim jejuniarum, & orationum in noctes protractarum; quia hoc genus demoniorum non ejicitur, nisi in oratione & jejunio Matth. 17. Vide in mea Theol. Mor. Tr. 9. §. 4. Si media fervet non sine fructu speque emendationis constantis, absolvendus est. Alias non.

CASUS XXVI. Heliodorus quinquagenarius confitetur in Paschate, quod tempore quadragesimæ non jejunaverit, nec alia per annum jejunia ab Ecclesia præscripta observaverit, quamvis absolute loquendo potuisset jejunare; addit, fere nunquam se jejunasse ratione professionis suæ, quæ exigebat, ut ageret cum talibus personis, quæ non jejunant, cum iisque biberet, & manducaret.

R. Confessarius tenetur Heliodoro differre absolutionem, donec priorem intemperantiam per jejunia & alia opera satisfactoria reparaverit. Obligandus quoque est Heliodorus, ut per confessionem generalem corrigat confessiones præcedentes, quæ ob deficientem rationem inveteratæ non jejunandi consuetudinis propositum nullæ censendæ sunt. *Pontas.*

NOTA.

NOTA. Si nunquam credidit, se obligari ad jejunandum, ratione ignorantiae an & in quantum sit culpabilis, relinquendus est divino judicio. In futurum est instruendus, & sic cum admonitione ad confessionem generalem opportuno tempore deponendam absolvendus est.

CASUS XXVII. Fridericus homo dives abstulit ducentos florenos. Tempore Paschali confitetur commissum furtum, & intra duos menses se pecuniam hanc restitutum promittit; licet actu possit, cum numerata pecunia non egeat.

R. Nisi gravis necessitas urgeat, non potest confessarius Fridericum absolvere, antequam actu summam ablatam restituerit. *Pontas.*

NOTA. Si poenitens est dives, & fide dignus, ad absolvendum sufficit prima vice promissio restitutionis.

CASUS XXVIII. Daniel confitetur, se jam per plures annos recepisse census usurarium & quidem cum scientia de malitia actus, & ex nullo alio motivo, nisi ut hoc modo augetur bonæ suæ; cumque confessarius nollet eum absolvere, Daniel ipso spectante delet chyrographa usuraria, simulque spondet, ocyus se restitutum, quidquid usurarie lucratus fuerat.

R. Confessarius non debet absolvere Danielem, nisi prius integram restitutionem fecerit totius lucris usurarii, quo divitias suas auxerat; supposito quod possit actualiter. *Pontas.*

NOTA. Si poenitens jam per plures annos in confessione annua restitutionem promittit, nec promissa implevit, recte illi differtur absolutio. Avaro enim tenaci difficilior est usurarum restitutio quam Chyrographorum deletio privata, ignota debitoribus.

CASUS XXIX. Oliverius jam per viginti annos consuetudinarius in peccato mollitiei, spiritu poenitentiae ductus ex urbe Parisiensi ad sacram speluncam peregrinatur, & quidem pedes. Ex confessione generali, quam ibi peragit, satis apparet, in prioribus confessionibus satis ipsi fuisse, ut accusaret se cum promissione non amplius relabendi, injunctasque leves quasdam poenitentias persolveret, quin unquam tamen promissa adimpleverit.

R. Si Confessarius judicet, Oliverium non sufficienter esse dispositum ad recipiendam absolutionem, fors ideo, quia in peccatum hoc lapsus est, ex quo Parisiis discessit, non est absolvendus. *S. Beuve Tom. 1. Cas. 18. Pontas.*

NOTA.

NOTA. Cum hætenus tantum leves poenitentiae impositae fuerint, differri biduo vel triduo possit peregrino a remota provincia absolutio; & si in se recipiat remedia Casu 24. & 25. indicata, poterit absolvi.

CASUS XXX. Judas in confessione se accusat, quod ter per hebdomadam se inebriare, & quotidie blasphemare soleat; confessarius differt ipsi absolutionem in mensem; interim hæc ipsi media adhibenda præscribit, ut scilicet toties jejunet, quoties se inebriaverit, & quoties blasphemaverit, toties mox a Deo veniam petat, ac per dimidiam horam flexis genibus in oratione perseveret. Ad finem mensis redit Judas, & dicit, ter tantum in ebrietate se delapsus fuisse, & non nisi bis per hebdomadam blasphemasse absque deliberatione, quandoque tamen ex ira; addit, nihil eorum se omisisse, quæ a confessario adversus utramque consuetudinem præscripta fuerant.

ꝑ. Altera adhuc vice differenda Judæ absolutio est, & quidem donec per notabile tempus ab inebriatione abstinuerit, & si eum emendatum reperiat confessarius, poterit ipsum absolvi, etsi quandoque ex pura inadvertentia blasphemasset, dummodo præscripta a confessario remedia adhibuerit. *Pontas*

NOTA. Si Confessarius sperat, poenitentem continuatione remediorum & solatio absolutionis ad stabilem emendationem certius elucturum; præferatur humanior absolutionis disciplina. Secus non.

CASUS XXXI. Audentius Judex plures tulit sententias pro nullitate contractuum matrimonialium a liberis sine consensu parentum initorum: quia vero Concilium Tridentinum talia matrimonia declarat esse valida, movet sibi scrupulos, & desuper in confessione se accusat.

ꝑ. Audentius instruendus primum est a confessario de inanitate scrupulorum suorum, & dein potest absolvi, quin obligandus sit ad aliter posthac ferendam sententiam infimili casu; eoquod in ejusmodi matrimoniis intervenire soleat raptus seductionis. *Pontas.*

NOTA. Hæc præsumptio de raptu seductionis in Gallia est generalis; quia est de Jure Gallico. Sed extra Galliam non est generalis, quia tantum est præsumptio hominis, quæ sæpe fallit. Hinc raptus seductionis extra Galliam in tali casu non præsumendus sed probandus foret.

CASUS XXXII. Hercules Parochus publice professus hæresin per sententiam judicialem beneficio suo privatus est. Retinetne adhuc potestatem consecrandi & valide absolvendi?

ꝑ. Reti.

ꝑ. Retinet potestatem consecrandi; sed eam absque peccato exercere non potest. Valide absolvere omnino nequit; quia per hæresin fuit privatus potestate jurisdictionis, quæ ad validam absolutionem necessario requiritur.

CASUS XXXIII. Paschasius Parochus est suspensus, interdictus aut excommunicatus, occulte tamen. Potestne valide absolvere suos parochianos, qui ignorant has eum censuras incurrisse?

ꝑ. Potest quidem; sed toties peccat mortaliter, quoties hac potestate absque necessitate utitur: imo etiam si urgente necessitate potestatem hanc exercent, peccat tamen mortaliter, & irregularitatem incurrit, nisi prius elicuerit perfectam contritionem cum serio proposito petendi absolutionem a censuris. *Pontas.*

CASUS XXXIV. Nicerius Presbyter excommunicatus denunciatus versatur in loco remoto, ibi rogatur, ut absolvat moribundum, qui incurrerat casum reservatum, & sacerdotem pro deponenda confessione petierat. Quia alius sacerdos reperiri non poterat, Nicerius absolvit moribundum.

ꝑ. Alii dicunt, ejusmodi absolutionem nec licitam esse nec validam; alii contra & licitam & validam asserunt; videturque altera opinio magis conformis & charitati, qua suos Ecclesia fovet filios, & ardenti ac ingenuo zelo, qua fertur in salutem eorum. Hinc absque scrupulo huic se sententiæ quis conformare poterit. *Pontas.*

NOTA. Pontas, licet authores asserat pro posteriori sententia, manifeste tamen ad stipulatur priori, quam fute ac solide probat, absolutionemque etiam in casu necessitatis obtentam ab excommunicato denunciato, utpote omni jurisdictione privato, & illicitam asserit & invalidam.

CASUS XXXV. Exquiritur sententia Doctorum Sorbonæ super iis, quæ scripsit *P. Falconius* Ordinis de Mercede in suo libro de Absolutione & sacra communionem, ubi ait, utramque posse dari spectata dispositione, quæ reperitur præsentem in iis, qui eam petunt, etsi sint in consuetudine peccandi, prævideanturque post horam in idem peccatum relapsuri; posse insuper permitti, ut in hoc statu quotidie ad sacram communionem accedant.

ꝑ. Hæc doctrina est falsa, temeraria, disciplinam ecclesiasticam evertit, & quod inde consequitur, propugnari non potest. Absolutio sacramentalis & communio iis concedenda non est, qui in voluntaria peccandi consuetudine versantur. *Fromageau.*

Dist. Cas. Consc. Tom. I.

C

NOTA.